

Міністерство освіти і науки України
Горлівський інститут іноземних мов
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет соціальної та мовної комунікації

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні Відбіркової комісії
Горлівського інституту
іноземних мов ДВНЗ «ДДПУ»
Протокол № 5
від «12» березня 2020 р.

«РЕКОМЕНДОВАНО»

Вченою радою
Горлівського інституту іноземних мов
ДВНЗ «ДДПУ»
Протокол № 7
від «26» лютого 2020 р.

Голова Відбіркової комісії

С. М. Беліцька

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ**

для вступників на денну (заочну) форму здобуття освіти
для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

за спеціальностями: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
035.01 Філологія Українська мова і література

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Пояснювальна записка

1. Форма проведення вступного іспиту
2. Структура та зразок завдань
3. Критерії оцінювання (за 200-бальною шкалою)
4. Перелік питань
5. Список рекомендованої літератури

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Фахове вступне випробування до магістратури за спеціальностями 035.01 Філологія (Українська мова та література), 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) спрямоване перевірити й оцінити професійно-орієнтовану компетентність вступників як фахівців у галузі української лінгвістики й літературознавства, дидактики й методики навчання української мови та літератури.

Вступники повинні вільно володіти державною мовою, розуміти особливості літературного розвитку (як національного, так і зарубіжного), уміти правильно реалізовувати ці норми в різних видах професійно-освітньої діяльності та володіти практичними знаннями, навичками, необхідними для роботи в ЗЗСО.

Головною вимогою до рівня сформованості теоретичних знань вступників є володіння ними сукупністю сучасних наукових підходів щодо здійснення комплексного аналізу мовних та літературних явищ у синхронному та діахронному аспектах.

Іспит передбачає перевірку та оцінку сформованості у вступників:

1) знань сучасного стану та історичного розвитку української мови:

- наукового вивчення мовних фактів у поняттях і термінах сучасної лінгвістики;
- різних рівнів мовної системи в їхньому взаємозв'язку, внутрішньої єдності одиниць мови і категорій, ієрархічних відношень між ними;
- норм сучасної української літературної мови і вимог до культури мови вчителя в її усній і писемній формах;
- стилістичної структури сучасної української мови, методів і прийомів лінгвістичного тлумачення тексту;
- сучасних підходів до аналізу мовних явищ;
- діалектологічного поділу української мови, основних її говорів і їхніх особливостей.

2) систематизованих знань з української літератури, теорії літератури:

- сутнісні ознаки української літератури;
- творчі пошуки письменства;
- розмаїття стильових тенденцій;
- співвідношення критеріїв прекрасного та інших функцій художнього тексту;
- роль української літератури в національній історії;
- роль українського письменства в структуруванні національної культури, у формуванні націотворчих та державних чинників.

На вступному випробуванні вступники повинні продемонструвати вміння:

- спостерігати, класифікувати й систематизувати мовний матеріал за певними ознаками, науково узагальнювати факти мови й робити висновки;
- проводити всі види мовного аналізу (фонологічного, морфемного, словотвірного, морфологічного, синтаксичного, стилістичного тощо);
- орієнтуватися в процесі творчих пошуків українського письменства, в розмаїтті стильових тенденцій;

- розуміти спадкоємність літературних родів і жанрів;
- розглядати літературний процес як взаємодію новаторства та традиції, усталеності й мінливості, розкривати його характерні особливості на різних щаблях розвитку;
- розглядати творчість видатних українських письменників у зв'язку з найкращими традиціями світової культури;
- вільно оперувати літературознавчими термінами та поняттями.

Фахове вступне випробування на навчання за спеціальністю 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) передбачає також встановлення рівня засвоєння професійно-педагогічних знань з педагогіки і методики навчання української мови та літератури (галузь педагогічної науки, її об'єкт, предмет, мету, завдання, методи наукових досліджень, зв'язок з іншими науками; специфіку навчально-виховної роботи з дітьми; основні форми і методи педагогічного процесу та сформованості професійно-педагогічних умінь цілісного бачення педагогічної теорії в її поєднанні з практикою, умінь користуватися педагогічними знаннями; рівня сформованості механізмів пізнання педагогічної дійсності, учіння та спілкування; професійного мислення, комунікативних здібностей та мовленнєвої культури).

1. ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове вступне випробування проводиться у формі письмового тестування.

Об'єктом контролю є рівень засвоєння практичних навичок та вмінь з української мови та літератури (для вступників на спеціальність 035.01 Філологія (Українська мова та література)) та методики навчання української мови та літератури (для вступників на спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)).

Рівень володіння українською мовою та літературою, знань з методики вступника оцінюється за 200-бальною шкалою.

Тривалість вступного випробування – 1 година 20 хвилин.

2. СТРУКТУРА ТА ЗРАЗОК ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Екзаменаційна робота містить 50 тестових завдань із вибором однієї правильної відповіді:

для вступників на спеціальність 035.01 Філологія (Українська мова та література) – 25 тестових завдань з сучасної української літературної мови й 25 тестових завдань з історії української літератури;

для вступників на спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) – 20 тестових завдань з сучасної української літературної мови, 20 тестових завдань з історії української літератури, 4 тестові завдання з педагогіки й 6 завдань з методики навчання української мови та літератури.

ЗРАЗОК ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Горлівський інститут іноземних мов

Освітній рівень	другий (магістерський)
Спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література) 035.01 Філологія (Українська мова і література)
Факультет	соціальної та мовної комунікації

Комплексне фахове вступне випробування

ЗАВДАННЯ З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Прочитайте завдання та виберіть одну правильну відповідь із запропонованих.

1. За жанром «Повість временных літ» – це:

- а) життє;
- б) монументальний історико-публіцистичний твір;
- в) полемічний трактат;
- г) героїчна поема.

2. Назвіть представників українського літературного бароко:

- а) Ф. Прокопович, Ю. Федькович, Клірик Острозький;
- б) І. Величковський, Л. Баранович, М. Довгалевський;
- в) Д. Туптало, Г. Смотрицький, М. Смотрицький, І. Вишенський, К. Туровський;
- г) Л. Баранович, Клірик Острівський, Ю. Федькович .

3. Виберіть рядок з правильною послідовністю виникнення художніх напрямів:

- а) сентименталізм, класицизму, реалізм, романтизм, просвітительський реалізм;
- б) класицизм, просвітительський реалізм, сентименталізм, романтизм, реалізм;
- в) романтизм, реалізм, просвітительський реалізм, класицизм, сентименталізм;
- г) просвітительський реалізм, сентименталізм, романтизм, класицизм, реалізм.

4. Укажіть назву літературного гуртка, організованого у Львівській духовній семінарії в 1834 році:

- а) «Зоря»; б) «Русалка Дністровая»;
- в) «Руська трійця»; г) «Сини Русі».

5. Який із творів випадає з логічного ряду:

- а) «Причинна»; б) «Мойсей»;
- в) «Лілея»; г) «Єретик».

ЗАВДАННЯ З СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Прочитайте завдання та виберіть одну правильну відповідь із запропонованих.

1. Визначте рядок, у якому всі слова мають фонетичне подовження звуків внаслідок прогресивної асиміляції приголосних:

- а) зрання, бовваніти, піддашся, пугтю;
- б) винісся, колонний, значення, Побужжя;
- в) угіддя, туманний, суддя, у клітці;
- г) гіллястий, віття, збіжжя, відданість.

2. У якому рядку правильно дібрано антонім до слова «сумувати»?

- а) реготати; б) плакати;
- в) веселитися; г) радіти.

3. У якому рядку всі словосполучення є фразеологізмами:

- а) піймати облизня, передати солі, гнути залізо;
- б) дотепний чоловік, сісти на мілину, заяча шапка;
- в) заяча душа, усе кипить у руках, передати куті меду;
- г) собаку з'їсти, розбити тарілку, як кіт наплакав.

4. У якому рядку всі виділені слова вжито в переносному значенні?

- а) *світло* знань, *темнота* ночі, *високе* дерево;
- б) *гострий* язик, *солодкий* сон, *високі* справи;
- в) *небесна* голубиць, *солодка* цукерка, *летіти* літаком;
- г) *смачний* борщ, *ити* з товаришем, *безкінечні* розмови.

5. У якому рядку наведено слова, запозичені з англійської мови?

- а) ватерполо, волейбол, матч, джаз;
- б) браслет, люстра, одеколон, жалюзі;
- в) акорд, адажіо, бас, консерваторія;
- г) верстат, фуганок, цех, зумер.

ЗАВДАННЯ З ПЕДАГОГІКИ

Прочитайте завдання та виберіть одну правильну відповідь із запропонованих.

1. Класно-урочну систему вперше теоретично обґрунтував і схарактеризував видатний філософ і педагог:

- а) Й.Песталоцці; б) Аристотель;
- в) К.Д. Ушинський; г) Я.А.Коменський.

2. Залякування, загравання, дистанціювання, дружня доброзичливість, спільна захопленість – це:

- а) стилі спілкування; б) функцій спілкування;
- в) форми взаємодії; г) прийоми виховання.

3. З поданого переліку оберіть складову способів діяльності:

- а) інтереси; б) уміння і навички;

в) мотиви;

г) потреби.

ЗАВДАННЯ З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Прочитайте завдання та виберіть одну правильну відповідь із запропонованих.

1. Визначте навчальну мету уроку аналізу контрольних робіт:

- а) зробити детальний аналіз допущених учнями типових та індивідуальних помилок у контрольній роботі й виконати практичні завдання на вдосконалення вмінь та навичок школярів;
- б) виявити рівень знань, умінь та навичок учнів з окремої теми чи розділу;
- в) повторити вузлові теоретичні питання та вдосконалити вміння й навички учнів із розділу чи окремої теми;
- г) удосконалити уміння й навички учнів з окремої теми чи розділу.

2. Регулярне використання спеціально підготовлених завдань з розвитку умінь слухати, розуміти, аналізувати й оцінювати сприяє вдосконаленню:

- а) письма;
- б) говоріння;
- в) аудіювання;
- г) читання.

3. Укажіть основні структурні компоненти уроку вивчення нового матеріалу:

- а) організаційний момент, перевірка домашнього завдання, повідомлення теми і мети уроку, вивчення нового матеріалу, закріплення знань учнів, оголошення домашнього завдання;
- б) організаційний момент, відтворення теоретичних відомостей, виконання вправ на закріплення знань та формування навичок, самостійна робота, підсумки уроку;
- в) перевірка домашнього завдання, повідомлення мети уроку, аналіз матеріалу з метою узагальнення вивченого, вправи на застосування правил;
- г) організаційний момент, повторення вузлових питань розділу, усні і письмові вправи на матеріалі повторення, підсумки проведеної роботи.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Загальна кількість балів за письмову частину – 200 балів.

Система оцінювання тестових завдань: завдання з вибором однієї правильної відповіді (50 питань) – 200 балів (по 4 бали за кожну правильну відповідь).

4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

Сучасна українська літературна мова

1. Місце української мови серед слов'янських мов. Поняття мовної норми. Основні стильові різновиди писемної і усної форм української літературної мови.
2. Фонетика і фонологія.
3. Орфоєпія. Основні правила української літературної вимови.
4. Графіка ф орфографія. Співвідношення між буквами і звуками. Вживання апострофа. Українська орфографія та її принципи. Правопис прізвищ і географічних назв.
5. Лексикологія і лексикографія. Фразеологія. Слово як основна одиниця мови. Омоніми, синоніми, антоніми. Пароніми. Основні типи фразеологічних одиниць.

6. Морфемна структура слова. Типи морфем: кореневі й афіксальні. Корінь слова. Флексія. Нульова флексія; Префікс, постфікс, суфікс.
7. Словотвір. Словотворчі засоби. Словотворчі типи. Похідна, непохідна і твірна основа. Способи словотворення в українській мові.
8. Граматика. Граматична форма слова і граматична категорія.
9. Морфологія. Частини мови, принципи виділення їх. Перехід слів з однієї частини мови в іншу.
10. Іменник. Семантичні категорії іменника. Відмінювання іменників. Поділ іменників на відміни. Субстантивація. Правопис, складних іменників.
11. Прикметник. Семантичні розряди прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників. Відмінювання прикметників.
12. Числівник. Розряди числівників за значенням. Особливості відмінювання числівників.
13. Займенник. Розряди займенників за значенням. Правопис займенників.
14. Дієслово. Інфінітив як початкова форма дієслова. Основні значення дійсного, умовного і наказового способів. Дієвідмінювання. Дієприкметники як дієслівна форма. Дієприслівник як дієслівна форма.
15. Прислівник. Структурно-семантичні розряди прислівників. Правопис прислівників.
16. Службові слова. Прийменник. Сполучник. Частки. Значення і функції часток.
17. Синтаксис. Словосполучення як одиниця синтаксису. Словосполучення і речення як основні синтаксичні одиниці. Типи синтаксичних відношень у словосполученні (атрибутивні, об'єктні, обставинні). Граматичні зв'язки слів у словосполученнях: узгодження, керування, прилягання.
18. Просте речення. Головні члени речення. Другорядні члени речення. Просте ускладнене речення. Відокремлені другорядні члени речення.
19. Складне речення. Типи окладних речень. Складносурядні речення, їх структурні особливості. Складнопідрядні речення. Принципи класифікації складнопідрядних речень. Структурно-семантичні типи складнопідрядних речень (нерозчленованої і розчленованої структури). Безсполучникові складні речення, їх різновиди (з однотипними і різнотипними частинами). Пунктуація в безсполучникових складних реченнях. Складні багатокomпонентні речення. Складне синтаксичне ціле. Пряма і непряма мова. Пунктуація в реченнях з прямою мовою. Заміна прямої мови непрямою.

Історія української літератури

Теоретичні питання

1. Загальна характеристика перекладного письменства, причини його виникнення, специфіка походження, значення.
2. Література Київської Русі доби монументального (XI ст.) та орнаментального (XII–XIII ст.) стилів. Загальна характеристика літературної епохи.

3. «Слово о полку Ігоревім» як найвидатніший твір літератури Київської Русі. Історія відкриття, вивчення і видання. Проблема автора і визначення жанру «Слова...».

4. Ораторсько-проповідницька та агіографічна проза в українській літературі XII ст. – I половини XIII ст.

5. Література переходової доби (XIV–XV ст.). Загальна характеристика літературної епохи.

6. Історичний контекст формування полемічної літератури. Полемічна література кінця XVI – початку XVII ст.

7. Явище бароко в давньоукраїнській літературі.

8. Проблеми розвитку та основні здобутки української культури і літератури XVII–XVIII ст.

9. Жанрова система української поезії перших десятиліть XIX ст.

10. Розвиток нової української драматургії перших десятиліть XIX ст.: представники, жанри, стильові тенденції.

11. Особливості розвитку просвітительського реалізму. Філософсько-естетична основа. Система жанрів. Найважливіші здобутки.

12. Український сентименталізм як ідейно-естетичне і художнє явище. Філософсько-естетична основа. Система жанрів. Найважливіші здобутки.

13. Романтизм як ідейно-естетичне явище. Генеза українського романтизму. Романтичні школи в Україні. Система жанрів. Найважливіші здобутки.

14. Т. Г. Шевченко як центральна постать українського літературного процесу XIX ст. Еволюція художнього стилю митця.

15. Історико-літературний процес в Україні 40–60-х рр. XIX ст. Загальні тенденції художнього розвитку. Становлення реалізму.

16. Літературне життя 70–90-х років XIX століття. Реалізм як провідний напрям розвитку української літератури II половини XIX століття. Дискусія довкола питань реалізму.

17. Розвиток української поезії та прози в 70–90-ті рр. XIX ст., її жанрове і тематичне збагачення.

18. Розвиток української драматургії й театру в II половині XIX ст. Діяльність труп «корифеїв».

19. Загальна характеристика літературного процесу к. XIX – поч. XX ст. Літературні угруповання і дискусії періоду межі століть. Проблема модернізму і народництва.

20. Розвиток української поезії та прози періоду межі століть: формування поезики раннього модернізму. «Нова школа» у прозі.

21. Розвиток української драматургії періоду межі століть: проблемно-тематичні обрії, жанрове розмаїття, стильова специфіка.

22. Модернізм і авангард в українській літературі XX ст.: етапи розвитку, стильові напрями та здобутки.

23. Літературні угруповання 1920-х рр.: засади згуртування, представники. Проблематика літературної дискусії 1925–1928 рр.

24. Шляхи розвитку української поезії та прози 10–30-х років XX століття: жанрове і стильове розмаїття.

25. Напрямки розвитку українського професійного театру 10–30-х років ХХ століття. Експериментальний театр Леся Курбаса.

26. Характеристика літературного процесу в Україні 40–50-х років ХХ ст.

27. Соціалістичний реалізм: витоки, становлення, модифікації.

28. Проблема двоколіїності розвитку української літератури у ХХ столітті. Літературний процес в еміграції: поколіннєвий, проблемно-тематичний, стильовий зрізи.

29. Історична зумовленість появи «шістдесятництва» в українській літературі. Світоглядні ідеї та проблематика творчості шістдесятників.

30. «Химерна проза» як художня альтернатива прозі «соцреалізму». Витоки та еволюція «химерної прози». Традиції «химерної прози».

31. Неомодерністичні художньо-філософські тенденції в поезії 50-х – 70-х років ХХ ст. (Нью-йоркська група, шістдесятництво, Київська поетична школа).

32. Розвиток української прози другої половини ХХ ст.: проблемно-тематичні напрями, жанрово-стильові тенденції, найяскравіші представники.

Аналітика тексту

1. Проблематика проповідей Іларіона. «Слово о законє и благодати».

2. Літературно-художні особливості «Повісті временних літ».

3. Історична основа, зміст, композиція, провідна ідея «Слова о полку Ігоревім». Поєднання християнсько-героїчних та язичницьких міфологічних елементів у «Слові о полку Ігоревім». Система образів, засоби їх зображення.

4. Галицько-Волинський літопис. Жанрові особливості, структура та зміст, проблематика твору.

5. Зорова поезія І. Величковського. Збірка «Млеко...» (1691 р.) як антологія курйозної поезії. Структура, зміст, жанрові особливості.

6. Козацькі літописи XVII–XVIII ст. (літописи Самовидця, Г. Грабянки, С. Величка, «Історія Русів»). Структура, зміст, зв'язок з давньоруськими пам'ятками.

7. Провідні мотиви лірики Г. Сковороди (збірка «Сад божественних пісень»). Оригінальні та запозичені сюжети байок.

8. «Енеїда» І. Котляревського як вершина української бурлескно-травестійної літератури. Особливості жанру, композиції, образна система.

9. Проблематика, образна система, специфіка викладу в повісті Г. Квітки-Основ'яненка «Маруся». Риси просвітительського реалізму і сентименталізму.

10. Романтичний характер ранньої поетичної творчості Т. Г. Шевченка («Тополя», «Лілея», «Причинна» та ін.). Викривальна сила політичної поезії Т. Г. Шевченка періоду «трьох літ» («Кавказ», «Чигирине, Чигирине», «Заповіт», «Сон», «І мертвим, і живим...», «Великий льох», «Холодний Яр», «Наступила чорна хмара» та ін.).

11. Проблемно-тематичний обрій, жанрова специфіка твору П. Куліша «Чорна рада».

12. Проблематика, образна система, специфіка жанру твору А. Свидницького «Люборацькі».

13. Збірка Марка Вовчка «Народні оповідання». Проблематика, сюжетно-композиційна організація, аналіз твору на вибір студента.
14. Проблематика, образна система, стильові особливості повісті І. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я».
15. Проблемно-тематичний аналіз роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?».
16. Жанрове розмаїття драматургії І. Карпенка-Карого. Комедія «Хазяїн»: проблематика, образна система.
17. Поеми І. Франка. Алгоритичність біблійних мотивів у поемі «Мойсей».
18. Мотиви й образи лірики І. Франка. Аналіз однієї поетичної збірки на вибір студента.
19. Проблематика драматургії Лесі Українки. Аналіз драми-феєрії «Лісова пісня».
20. Імпресіоністичні та реалістичні стильові доміанти у прозі М. Коцюбинського («Цвіт яблуні», «Подарунок на іменини», «Fata morgana», «Тіні забутих предків»).
21. Проблематика і стильова своєрідність повістей О. Кобилянської («Царівна», «Земля»).
22. Новелістика В. Стефаника («Камінний хрест», «Стратився», «Злодій», «Синя книжечка»): проблематика, нарація, особливості художнього стилю.
23. Творчий шлях П. Тичини: від «Сонячних кларнетів» до «Замість сонетів і октав». Поетика кларнетизму.
24. Провідні мотиви і жанри лірики футуризму (на прикладі творів М. Семенка, Гео Шкурупія).
25. Поезія «неокласиків» – органічне поєднання традицій класики із модерними творчими пошуками. Мотиви лірики М. Рильського.
26. Інтелектуально-психологічний роман «Місто» В. Підмогильного як екзистенційна драма самотньої людини в урбаністичному світі.
27. Проблематика, специфіка викладу, образна система новел М. Хвильового («Я (Романтика)», «Мати», «Кіт у чоботях»).
28. Жанрова розмаїтість драматургії М. Куліша. Аналіз однієї драми на вибір студента («Мина Мазайло», «Народний Малахій», «Патетична соната»).
29. Історіософський міф України в ліриці представників «празької школи».
30. Особливості романтично-монументального стилю О. Довженка («Зачарована Десна», «Україна в огні»). Поняття «поетичне кіно».
31. Концепція образу поета та сенсу творчості в ліриці Ліни Костенко. Роздуми над долею митця в романі у віршах «Маруся Чурай».
32. Аналіз душі звичайної людини, драматизм та екзистенціальна проблематика у творах Г. Тютюнника («Одавали Катрю», «Деревій», «Смерть кавалера», «Три зозулі з поклоном»).
33. Поетика «хімерної» прози (на прикладі повісті В. Дрозда «Ірій»).

Професійна педагогіко-методична підготовка

Теоретико-методологічні основи педагогіки та методики навчання української мови та літератури

1. Педагогіка, її основні категорії та зв'язок між ними. Методологія педагогіки. Методи науково-педагогічних досліджень.

2. Принципи педагогічного процесу (гуманізму, педагогічного оптимізму, природовідповідності, культуровідповідності, комплексності, системності педагогічного процесу, соціальної зумовленості педагогічного процесу, науковості, самодіяльності.

3. Цілепокладання у педагогічному процесі. Ціль та задачі педагогічного процесу.

4. Управління педагогічними системами. Методична робота в школі. Передовий педагогічний досвід.

5. Інноваційні педагогічні технології. Навчальні технології.

6. Методика викладання як наука, її основні категорії.

7. Експеримент як провідний метод дослідження в методиці викладання.

Дидактика та методика викладання

1. Дидактика як педагогічна теорія навчання.

2. Навчання як дидактична категорія. Методологічні основи навчання.

3. Зміст навчання, його основні компоненти та зв'язок між ними.

4. Документи, що визначають зміст освіти в сучасній школі: навчальні плани, програми, підручники.

5. Методи навчання як дидактична категорія, класифікації методів навчання.

6. Форми навчання як дидактична категорія. Форми організації навчання, організаційні форми навчання, освітні системи.

7. Урок як основна організаційна форма навчання у сучасній школі. Структура, типи та види уроку. Педагогічний аналіз уроку, його типи та види. Визначення ефективності уроку.

8. Класно-урочна та заліково-семестрова та модульна системи навчання в сучасній школі.

Теорія виховання як складова педагогічної науки

1. Виховання як педагогічна категорія. Результати виховної роботи та критерії вихованості дітей. Виховання, самовиховання та перевиховання дітей.

2. Методи виховання, їх визначення та класифікації. Форми виховання, їх ознаки та різновиди. Виховний захід як основна організаційна форма виховання. Етапи його підготовки, проведення та аналізу.

3. Дитячий колектив як суб'єкт та об'єкт виховання, його ознаки та етапи розвитку. Закон розвитку дитячого колективу, система перспективних ліній.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Сучасна українська літературна мова (фонетика й фонологія)

1. Пац Л. І. Фонетика і фонологія сучасної української мови : теоретико-практичний комплекс / Л. І. Пац, Л. І. Дубовик–Горлівка, 2000. – С. 36–37; 46–49; 58–62.

2. Сучасна українська літературна мова. Вступ. фонетика / за ред. І. К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1969. – С. 241; 261–294; 340–357.

Сучасна українська літературна мова (лексика й лексикологія)

1. Бондар О. І. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія, графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія : навчальний посібник / О. І. Бондар, Ю. О. Карпенко, М. Л. Микитин-Дружинець. – К. : ВЦ «Академія», 2006. – 368 с.

2. Русанівський В. М., Широков В. А. Інформаційно-лінгвістичні основи сучасної тлумачної лексикографії / В. М. Русанівський, В. А. Широков // Мовознавство. – 2002. – № 6. – С. 7–48.

3. Сучасна українська літературна мова / за ред. А. П. Грищенка. – К. : Вища школа, 1993. – С. 75–96.

4. Сучасна українська літературна мова / за ред. М. Я. Плющ. – К. : Вища школа, 1994. – С. 115–118.

5. Ужченко В. Д. Фразеологія сучасної української мови : навчальний посібник / В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко. – К. : Знання, 2007. – 494 с.

Сучасна українська літературна мова (морфеміка і словотвір)

1. Куцова Р. А. Практикум з української морфеміки та дериватології : навчальний посібник / Р. А. Куцова. – Горлівка, 2010. – 68 с.

2. Сучасна українська літературна мова / за ред. А. П. Грищенка. – К. : Вища школа, 1993. – 269 с.

3. Сучасна українська літературна мова / за ред. М. Я. Плющ. – К. : Вища школа, 1994. – 210 с.

Сучасна українська літературна мова (морфологія)

1. Безпояско О. К. Граматика української мови: Морфологія / О. К. Безпояско, К. Г. Городенська, В. М. Русанівський. – К. : Либідь, 1993. – 336 с.

2. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови : Академ. граматика укр. мови / за ред. І. Р. Вихованця. – К.: Унів. вид-во «Пульсари», 2004. – 400 с.

3. Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті / І. Р. Вихованець. – К. : Наук. думка, 1988. – 256 с.

4. Горпинич В. О. Морфологія української мови / В. О. Горпинич. – К. : ВЦ «Академія», 2004. – 336 с.

5. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови: Морфологія / А. П. Загнітко. – Донецьк : Вид-во Донецьк. ун-ту, 1995. – 578 с.

6. Сучасна українська літературна мова : підручник / за ред. А. П. Грищенка. – К. : Вища школа, 1993. – С. 229–240.

Сучасна українська літературна мова (синтаксис)

1. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис : підручник / І. Р. Вихованець. – К. : Либідь, 1993. – 368 с.
2. Вихованець І. Р. Граматика української мови / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Грищенко. – К. : Рад. шк., 1982. – 209 с.
3. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис : монографія / Анатолій Панасович Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2001. – 662 с.
4. Слинько І. І. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання : навч. посібник / І. І. Слинько, Н. В. Гуйванюк, М. Ф. Кобилянська. – К. : Вища шк., 1994. – 670 с.
5. Сучасна українська мова. Синтаксис : навч. посібник / С. П. Бевзенко, Л. П. Литвин, Г. В. Семеренко. – К. : Вища шк., 2005. – 270 с.

Стилістика української мови

1. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української мови / А. П. Коваль. – К. : Вища школа, 1978. – 376 с.
2. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови / О. Д. Пономарів. – К. : Либідь, 1993. – 248 с.

Діалектологія

1. Бевзенко С. П. Українська діалектологія / С. П. Бевзенко. – К. : Вища школа, 1980. – 245 с.
2. Дзендзелівський Й. О. Конспект лекцій з курсу української діалектології: Вступні розділи / Й. О. Дзендзелівський. – Ужгород, 1966. – 265 с.
3. Дзендзелівський Й. О. Конспект лекцій з курсу української діалектології. – Ч. 1. Фонетика / Й. О. Дзендзелівський. – Ужгород, 1965. – 316 с.
4. Жилко С. П. Нариси з діалектології української мови / С. П. Жилко. – К. : Рад. школа, 1996. – 360 с.
5. Програма для збирання матеріалів до Лексичного атласу української мови / укл. Дзендзелівський Й. О. – К. : Наук. думка, 1984. – 81 с.
6. Гопштер Є. А. Українська діалектологія : навчально-методичний посібник / Є. А. Гопштер. – Горлівка : ГДППМ, 2005. – 130 с.

Історична граматики української мови граматики

1. Плющ П. П. Історія української літературної мови / П. П. Плющ. – К. : Вища шк., 1971. – 423 с.
2. Жовтобрюх М. А. Історична граматики української мови / М. А. Жовтобрюх, О. Т. Волох О.Т.[та ін.]. – К. : Вища шк. – 317 с.

Історія української літератури

1. Білецький О. І. Від давнини до сучасності / О. І. Білецький. – К. : Держлітвидав, 1960. – Т. 1. – 503 с.
2. Возняк М. Історія української літератури: У 2 кн. / М. Возняк. – Львів : Світ, 1992. – Т. 1. – 696 с.
3. Грицай М., Микитась В., Шолом Ф. Давня українська література / за ред. М. Грицай. – К. : Вища школа, 1989. – 414 с.
4. Грушевський М. Історія української літератури: У 6 т., 9 кн. / М. Грушевський. – К. : Либідь, 1993. – Т. 2. – 264 с.

5. Давня українська література: Хрестоматія / За ред. М. Сулими. – К. : Радянська школа, 1991. – 278 с.
6. Єфремов С. Історія українського письменства / С. Єфремов. – К. : Femina, 1995. – 686 с.
7. Макаров А. Світло українського бароко / А. Макаров. – К. : Наукова думка, 1994. – 234 с.
8. Полєк В. Історія української літератури Х–XVII ст. / В. Полєк. – К. : Вища школа, 1994. – 144 с.
9. Чижевський Д. Історія української літератури (від початків до доби реалізму) / Д. Чижевський. – Тернопіль : МПП «Презент», за участю ТОВ «Феміна», 1994. – 480 с.
10. Шевчук В. Муза Роксоланська: Укр. літ. XVI–XVIII століть : у 2 кн. / В. Шевчук. – К. : Либідь, 2004. – Кн. 1. – 399 с.; Кн. 2. – 727 с.
11. Індивідуальні стилі українських письменників XIX – початку XX ст. – К. : Наукова думка, 1987. – 312 с.
12. Історія української літератури (перші десятиріччя XIX ст.) / За ред. П. Хропка. – К. : Либідь, 1992. – 512 с.
13. Історія української літератури XIX ст. / За ред. М. Т. Яценка: У 3 кн. – К. : Либідь, 1995–1996.
14. Калениченко Н. Л. Українська література XIX ст. Напрями. Течії. / Н. Л. Калениченко. – К. : Наукова думка, 1977. – 264 с.
15. Проблеми історії та теорії реалізму української літератури XIX – початку XX століття. – К. : Наукова думка, 1991. – 268 с.
16. Історія української літератури XX століття. Кн. 1 (1910–1930-ті роки) / За ред. В. Дончика. – К. : Либідь, 1993 (розділ: Початок XX ст.: загальні тенденції художнього розвитку). – 784 с.
17. Історія української літератури XIX ст. (1870–90 рр.). У 2 кн. / За ред. О. Гнідан. – К. : Вища школа, 2002–2003.
18. Історія укр. літератури кінця XIX – початку XX століття / За ред. П. Хропка. – К. : Вища школа, 1991. – 378 с.
19. Матеріали до вивчення історії української літератури: В 5 т. – К. : Радянська школа, 1961. – Т. 4. – 425 с.
20. Наливайко Д. С. Искусство: направления, течения, стили / Д. С. Наливайко. – К. : Основа, 1981. – 296 с.
21. Українське слово : Хрестоматія української літератури та літературної критики XX століття : в 4 т. – К. : Аконті, 2001.

Педагогіка

1. Волкова Н. П. Педагогіка: посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. Київ : Видавничий центр «Академія», 2002. 576 с.
2. Глазиріна В. М. Педагогіка сучасної школи : навч. посіб. [для студ. педагог. ВНЗ]. Донецьк : Норд-Прес, 2006. 193 с.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
4. Кузьмінський А. І. Педагогіка : підручник. Київ : Знання, 2007. 447 с.
5. Освітні технології / За ред. О. М. Пехоти. Київ : А.К.С., 2002.

6. Педагогічна майстерність: підруч. / [І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.]; за ред. І. А. Зязюна [2-е вид., доп. і перероб.]. Київ : Вища шк., 2004. 422 с.
7. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посіб. Київ : А.С.К., 2005. 192 с.
8. Українська педагогіка в персоналіях: у 2 кн.: навч. посіб. / за ред. О. В. Сухомлинської. Київ : Либідь, 2005. Кн. 1. 2005. 624 с. Кн. 2. 2005. 552 с.
9. Фіцула М. М. Педагогіка. Київ, 2002. 528 с.
10. Ягупов В. В. Педагогіка: навч. посіб. Київ : Либідь, 2003. 560 с.